

ročník IV.

pátek 15. března 2024

Motiv z Příhrazských skal

foto Iva Vlčková

Milý čtenáři!

Co jsem na světě, slyším od mocipánů – *musíme šetřit!*

Asi se to nikomu moc nedaří, jinak by to neříkali už půl století...

Stejně jako tenhle šetřící evrgrýn slyším před každými volbami, že budou přelomové. Říká to Babiš, říká to Trump, říká to kdekdo.

Jen Putin to neříká... asi něco tuší... 😊

Křest knihy Vladimír Krýš, turnovský stavitel

Významnou turnovskou osobností, která zanechala výraznou stopu na moderní zástavbě v samotném městě i v jeho širším okolí. *To byl Vladimír Krýš, turnovský stavitel.* Křest stejnojmenné knihy se uskuteční **ve středu 20. března** od 17 hodin v atriu Muzea Českého ráje v Turnově. Kmotry knihy se stanou scénárista a režisér Radovan Lipus, autor projektu Šumná města, a turnovský starosta Tomáš Hocke. Knihu bude možné koupit v místě za zvýhodněnou cenu.

„Kniha o architektu a staviteli Vladimíru Krýšovi poodhaluje příběh jednoho z regionálních stavitelů meziválečného období, kteří svou příčinlivostí ovlivnili zástavbu menších měst. Díky nim se moderní doba promítala také mimo hlavní centra a přinesla svěží vítr i tam, kde ho až do nedávné doby málokdo hledal. Publikace navazuje na stejnojmennou výstavu, která proběhla na sklonku roku 2022 v Muzeu Českého ráje v Turnově, a je v podstatě katalogem Krýšových prací s obecnějším zhodnocením v úvodních kapitolách a bohatým obrazovým doprovodem,“ uvedla Petra Šternová, autorka knihy.

„V minulém roce proběhla v Muzeu Českého ráje velmi zajímavá výstava, která představila práci Vladimíra Krýše. Myslím, že i pro některé Turnovské byl rozsah a výjimečnost jeho prací překvapením. Následné komentované vycházky byly výborným doplněním výstavy. Kniha tak zakončuje mozaiku, kterou připravilo muzeum, ve spolupráci s historičkou Petrou Šternovou,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmána Libereckého kraje.

Vladimír Krýš se narodil 15. června 1897 jako prvorozený syn podnikateli Gustavu Krýšovi a Josefě rozené Tampírové v Malšovicích u Hradce Králové. Mezi lety 1913 až 1915 se vyučil zedníkem u stavitele Eduarda Artla a zednického mistra Josefa Rybáře v Českém Dubu. Po vyučení byl od začátku roku 1916 zaměstnán u vídeňské stavební firmy *Österreichisch-Ungarische Baugesellschaft*. V srpnu téhož roku nastoupil vojenskou službu, ve které setrval až do roku 1920. Následně začal pracovat v českodubské stavební firmě Josefa Najmana jako kreslič a stavbyvedoucí.

Mezi lety 1920 až 1922 navštěvoval Vladimír Krýš Mistrovskou školu stavební v zednickém oddělení při Státní průmyslové škole v Praze na Smíchově. Svá studia uzavřel v roce 1929 oprávněním stavitele.

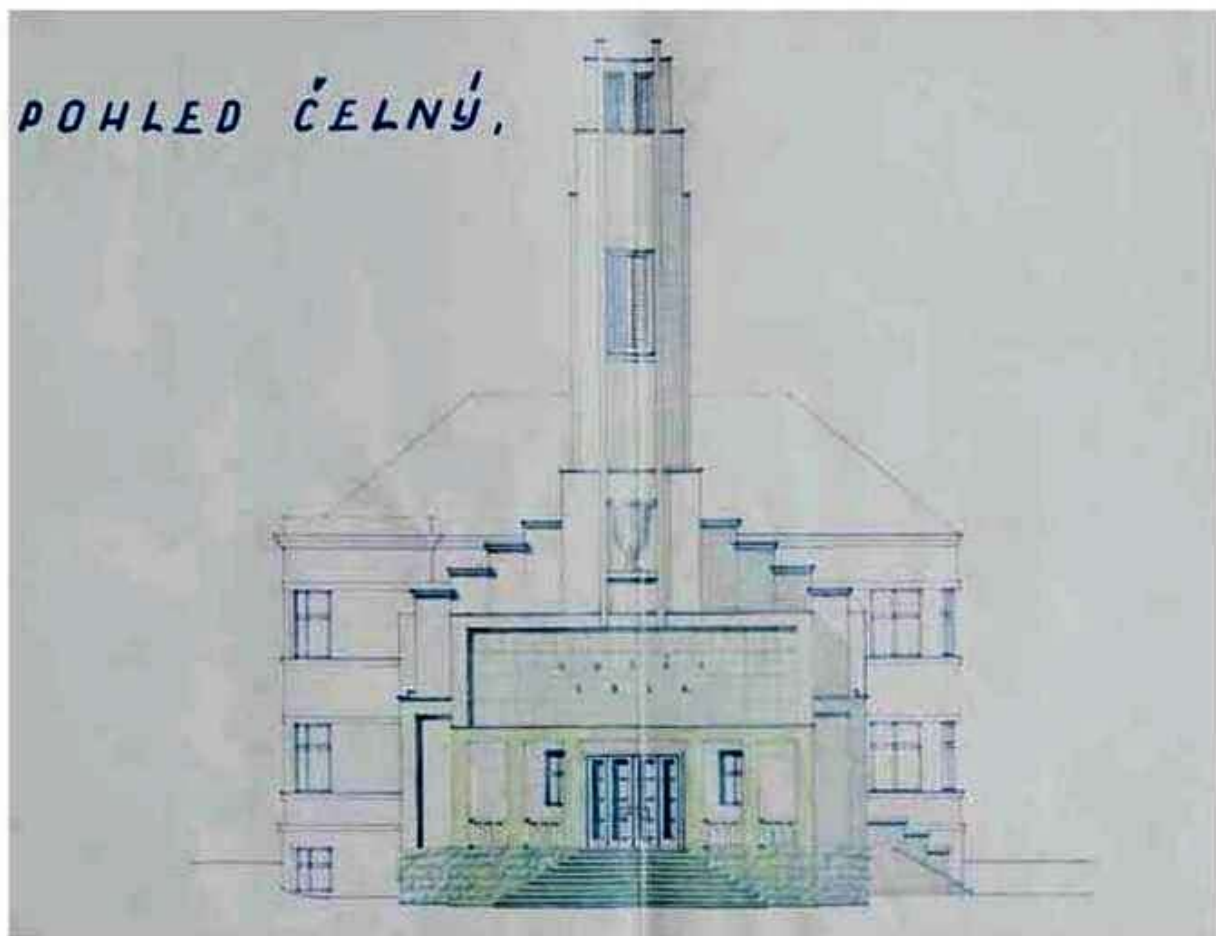

CELKOVÝ POHLED.

Nedatovaná axonometrie z projektu přístavby a nástavby Kvapilova skladiště čp. 1293 v Krátké ulici (Nudvojovice), realizované v roce 1936, MěÚ Turnov

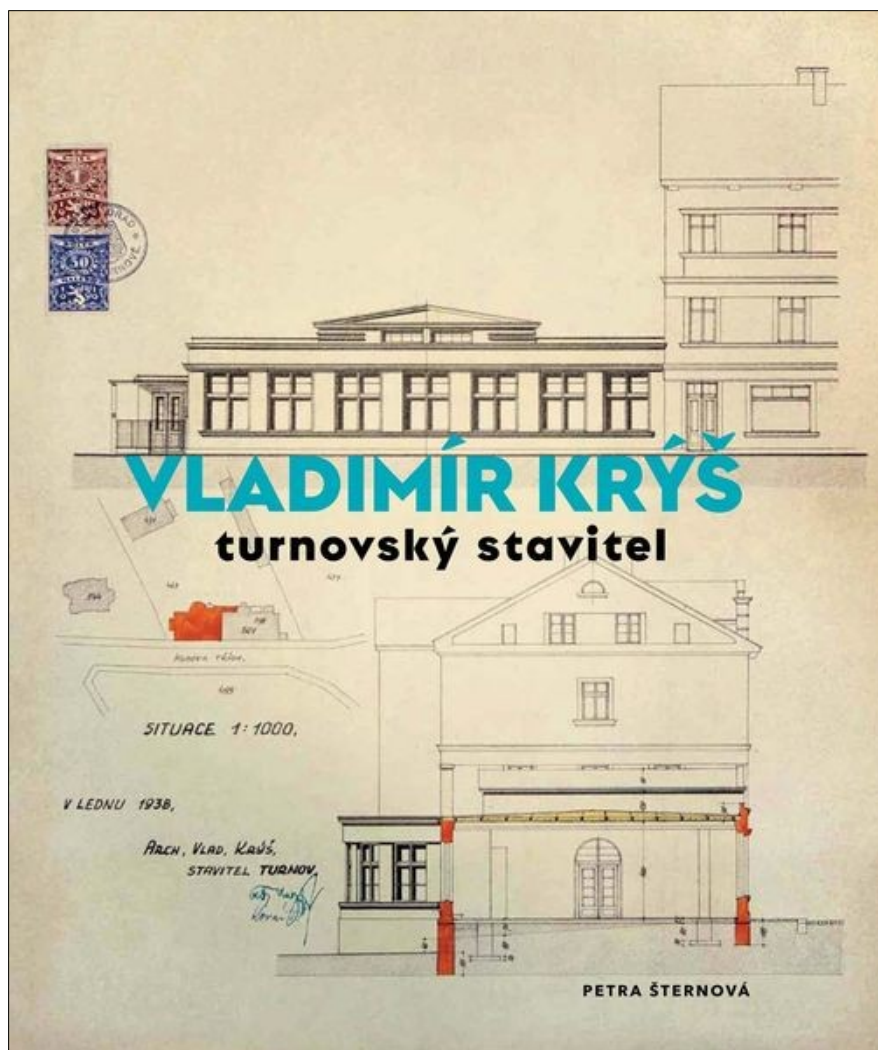
POHLED ČELNÝ.

Pohled z nedatovaného projektu přístavby Husova sboru k domu čp. 665, MěÚ Turnov

V roce 1927 si Krýš založil vlastní firmu, která byla od svého vzniku projekčně i stavebně velmi plodná. Nejpočetnější skupinu v Krýšových realizacích zaujímaly obytné, převážně rodinné domy a vily. Stavěl i nájemní domy, zaměstnanecké kolonie nebo obřadní stavby a sbory Církve československé, z nichž vyniká především semilský sbor Karla Farského. Mezi jeho nejvýznamnější turnovské stavby patří mimo jiné Loumova vila v ulici Zelená cesta, Žákova vila v Bezručově ulici, jeho vlastní vila v Nádražní ulici, Husův sbor a hřbitovní kaple u Mariánského kostela. Vladimír Krýš předčasně zemřel po vážné nemoci 12. dubna 1951 v Praze a byl pohřben na turnovském hřbitově u kostela Narození Panny Marie.

(Jan Mikulička + MČRT)

Turnovská knihovna bilancuje.

Rok 2023 byl opět bohatší co do počtu akcí a návštěvníků ve srovnání s rokem předchozím. Nemalou zásluhu na této výsledné statistice měla nejen četnost pořadů na pobožce knihovny Turnov II, ale rovněž projekty, které se podařilo úspěšně naplnit.

Celkem se uskutečnilo 542 akcí s návštěvností 20 594 návštěvníků. Z tohoto počtu je potěšující účast 14 135 dětí. Řada akcí se odehrála z kapacitních důvodů nebo dle svého zaměření mimo hlavní budovu a pobožku knihovny. Z celkového počtu návštěvníků tvořili senioři 1 484 návštěvníků. Jednalo se o akce pořádané výhradně pro tuto věkovou skupinu – Virtuální univerzita třetího věku, Netradiční univerzita na pobožce Turnov II a biblioterapie.

(Eva Kordová, Městská knihovna Antonína Marka Turnov)

Turnovské kulturní tipy:

pátek 15. března – neděle 17. března
Turnovský drahokam 2024

TURNOVSKÝ DRAHOKAM XXXIV.

regionální loutkářská přehlídka pro Liberecký kraj a Český ráj
se koná u příležitosti 150. výročí založení divadla

**Městské divadlo Turnov
15. - 17. března 2024**

Pátek 15. března

8.30 **O KOMINÍKU JOSÍFKOVI**

10.00 Michal Vaněk Divadýlko Matýsek Rynoltice 45 min./ od 3 let

Sobota 16. března

9.00 Slavnostní zahájení

ROZUM & ŠTĚSTÍ Divadlo na kliku Liberec 40 min./ od 5 let

11.00 **MY SE VLKA NEBOJÍME**

LS HAD Hradec Králové 45 min./ od 3 let

13.00 **NÁHODNÉ LOUTKÁŘSKÉ PŘÍBĚHY**

loutkář Thomas Baker, Irsko 50 min./ od 5 let

14.30 **PŘÍBĚH O VELKÉ LÁSCE**

Prochorovo divadlo na kafe Jičín 35 min./ od 3 let

16.00 **ZTRACENÝ SVĚT**

Bažantova loutkářská družina Poniklá 30 min./ od 10 let

KTERAK HONZA K PRINCEZŇE PŘIŠEL

Vozichet Jablonec n. N. 11 min./ od 10 let

17.30 **MRAZÍKOVA RAZIE** Jiskrův Zážeh Liberec 25 min./ od 15 let

Neděle 17. března

9.30 **KAPKA KATKA** Šíro Lázně Bělohrad 25 min./ od 3 let

TUČŇÁCI V AKCI Tkanička Chlumeck n. C. 15 min./ od 2 let

11.00 **MYŠKY Z KNÍŽKY** Miss Blechy Jaroměř 40 min./ od 3 let

13.00 **O SLEPIČCE KROPENATÉ** Na Židli Turnov 30 min./ od 3 let

následuje beseda s dcerou F. Nepila Helenou Mevaldovou

POHÁDKY FRANTIŠKA NEPILA

(beseda se koná u příležitosti nedožitých 95. narozenin F. Nepila)

15.00 **JAK KAŠPÁREK LÉČIL DRAKA** Spojáček Liberec

30 min./ od 3 let

Slavnostní zakončení:

Předání cen dětské soutěže O pilného diváka.

Vyhlášení držitele putovní ceny Turnovský drahokam.

Vyhlášení výsledků, hodnocení odborné poroty.

Změna programu vyhrazena.

**Přehlídku pořádá loutkářský soubor Na Židli
za finanční podpory Libereckého kraje a Města Turnov.**

**Liberecký
kraj**

TURNOV

úterý 19. března od 10 hodin, knihovna na vlakovém nádraží

Netradiční univerzita: Zámek Sychrov a okolí

Kastelán Sychrova Miloš Kadlec se v této přednášce zaměří na historii zámku s důrazem na stavební vývoj. Dojde také samozřejmě na současný stav zámku.

úterý 19. března od 18 hodin, Dům Na Sboře

Večer Na Sboře – Autorský večer Evy a Bohuslava Lédlových

Autorský večer Evy a Bohuslava Lédlových bude zaměřen na významné osobnosti hudebního světa s přihlédnutím i k našemu regionu.

Akce se koná v rámci Rok české hudby a 200. výročí narození B. Smetany.

středa 20. března od 18.00, Kino Sféra

Libor Turek: Sopky světa (Cestovatelský klub)

Za nádhernými i nebezpečnými sopkami se vydáme na Havajské ostrovy, do Karibiku, na Sicílii, Liparské i Kanárské ostrovy a projedeme sopkami poseté území západního pobřeží Jižní Ameriky.

Vystoupíme na nejvyšší horu Španělska Pico del Teide, Etnu či peruánskou Misti. Na ostrově Hawaii budeme bloudit na svazích nejdivočejší sopky světa - Kilauei, dále pozorovat noční erupce Stromboli, stejně jako největší vařící se jezero světa na ostrově Dominika. Zajímavý bude také výstup na Mauna Keu a pozorování aktivní Mauna Loi.

čtvrtek 21. března od 8.00, městské divadlo

Turnovský štěk 2024

Oblastní přehlídka dětských divadelních, loutkových a recitačních souborů z Turnova a okolí. Přehlídku pořádá Volnočasové středisko Žlutá ponorka.

neděle 24. března od 19.30 v městském divadle

Hrdinové

Tři veteráni z první světové války, Gustav, René a Fernand, spolu žijí v domově důchodců – pravidelně se setkávají, vzpomínají na svou minulost a popichují se, aniž tuší, že největší bitva jejich života je teprve čeká. Jeden je cynik s velkým srdcem, trpící strachem z vnějšího světa. Druhý každou chvíli omdlévá kvůli střepině ze šrapnelu, uvízlé v jeho hlavě a třetí je pragmatik a opatrný optimista, který se – navzdory svému kulhání – pokouší stát nohama pevně na zemi. Potvrdí se pravidlo, že člověk je jen tak starý, jak se cítí?

turnovsko

SYCHROV – Rádi bychom Vás upozornili, že jsou již v prodeji letní představení na nádvoří státního zámku Sychrov. Stejně jako v letech minulých jsme pro Vás připravili dva tituly, tentokrát novinky, které jsme ještě na venkovních scénách neuváděli.

Těšit se můžete na britskou komedii Rodina Hawdona - **DOKONALÁ SVATBA** a na klasickou Gogolovu komedii **REVIZOR**.

Začátky představení jsou ve 20:30.

V ceně vstupenky je i návštěva zámeckého parku, který je k dispozici před začátkem představení i o přestávce. Cena vstupenky je jednotná, 490 Kč při zakoupení v předprodeji nebo 550 Kč při zakoupení na místě před začátkem představení.

pátek 21. června - DOKONALÁ SVATBA na Sychrově

sobota 22. června - DOKONALÁ SVATBA na Sychrově

pátek 28. června - REVIZOR na Sychrově

sobota 29. června - REVIZOR na Sychrově

(Městské divadlo Mladá Boleslav)

lomnice n/p

LOMNICE NAD POPELKOU
SLAVNOST VÍNA
ZÁMEK A ZÁMECKÉ SKLEPENÍ

VÍNO SÝKORA, VINAŘSTVÍ MARADA, VINNÝ SKLEP ZÁBOJNÍK, VINAŘSTVÍ ROMAN ZAPLETAL, VÍNO HRUŠKA, VINAŘSTVÍ EMIL ŠTOHANDL, VINAŘSTVÍ NOVOTNÝ-BÍLEK, MODRÉ VINAŘSTVÍ, VINAŘSTVÍ HLÍNECKÝ, VINAŘSTVÍ HAJDUCH, VÍNO SÝKORA, VINAŘSTVÍ MARADA, VINNÝ SKLEP ZÁBOJNÍK, VINAŘSTVÍ ROMAN ZAPLETAL, VÍNO HRUŠKA, VINAŘSTVÍ EMIL ŠTOHANDL, NOVOTNÝ-BÍLEK

11. ROČNÍK, 16. BŘEZNA 2024, 14-21 HODIN

semily

Muzeum převzalo do správy další objekt

Semilské muzeum přijalo nový úkol ve snaze rozšířit a zatraktivnit svou nabídku. Od letošního února převzalo od města zanedbaný dům čp. 186 v Jílovecké ulici a chce v něm od června letošního roku vytvořit expozici lidového léčitelství. Po výstavách o semilské léčitelce Květoslavě Patočkové a lidových léčitelích Jizerských hor, Krkonoš a Českého ráje, se toto téma totiž ukázalo natolik nosné a zajímavé pro návštěvníky i badatele, že jsme se rozhodli střednědobou výstavu v muzeu zaměnit v trvalou expozici na Červené roubence. Tamější již méně atraktivní expozice pilníkářství ustoupí novému tématu, které

je natolik rozsáhlé, že by se do roubenky nevešlo. Proto jsme hledali možný doplňkový prostor. K tomuto účelu se naskytlá možnost získat již zmíněný protější domek v Jílovecké ulici, kde budou s technickou a finanční podporou města provedeny drobné stavební úpravy, aby mohl prostor sloužit novému záměru.

Úpravou projde i okolí, kde vznikne bylinková zahrádka a edukativní prostor pro školy.

Obsahovou částí expozice byl pověřen autor předchozích léčitelských výstav, historik semilského muzea Tomáš Chvátal, který se pro věc plně nadchl a přišel i s nápadem Bylinkového festivalu, který 9. června odstartuje letošní letní turistickou sezónu v Jílovecké ulici. Věříme, že výsledek v této malebné části Semil bude novým lákadlem k návštěvě nejen pro místní občany, ale také pro turisty a všechny, kteří se zajímají o stále populárnější téma lidového léčitelství. Ostatně, přijďte se v létě podívat!

/ Miroslav Šnaiberk, ředitel Muzea a Pojizerské galerie Semily

 # 23. březen od 20 hodin v Golfu

DOGA / HARLEY-DAVIDSON OSTRAVA TOUR 2024

Kultovní rocková čtveřice Doga se vrací na velká pódia a ve velkém stylu vyráží na své jarní ikonické Harley-Davidson Ostrava tour 2024. Po několikaměsíční unplugged sňůře, kterou kapela zahájila znamenitě v Americe na Route 66, udeří DOGA opět svou pověstnou rockovou energií a smrští hitů, kterých má za svou pětatřicetiletou kariéru na kontě nespočet. A tentokrát to bude i s „vůní“ ikonických amerických dvoustopých mašin. Kapelu bude jako host doprovázet mladá formace Jacker's. Vstupné: v předprodeji 399 Kč / na místě 500 Kč.

VYSOKÉ n/J –

LÉČITELÉ
JIZERSKÝCH HOR, KRKONOŠ A ČESKÉHO RÁJE

---

21. BŘEZNA 2024 | 18 HODIN
MĚSTSKÁ KNIHOVNA VYSOKÉ NAD JIZEROU

ŽELEZNÝ BROD – LÍŠNÝ- Výstavba čtyřkilometrového úseku cyklostezky Greenway Jizera u Železného Brodu na Jablonecku za 94 milionů korun je hotová asi z poloviny. Stavbu sice provázejí komplikace, i tak by ale práce měly skončit v dojednaném termínu, letos na konci roku.

„Pořád tam je předpoklad, že do listopadu by mělo být hotovo, i když se objevily nějaké problémy a je tam i velké množství přesunu hmot, materiálů,“ řekl starosta Železného Brodu František Lufinka. Výstavba cyklostezky mezi Železným Brodem a Líšným začala zhruba před rokem, stavebně jde o hodně složitý úsek.

Cyklostezka vzniká v úzkém údolí mezi řekou a železničními kolejemi. Dělníci tak musí mimo jiné postavit lávku, přes půl kilometru opěrných zdí a na několika místech také stabilizovat břeh Jizery za pomoci kamenných monobloků. Po dokončení se tento úsek napojí na cyklostezku, která vede přes Malou Skálu do Turnova. Cyklisté tak budou mít k dispozici zhruba 14 kilometrů souvislé trasy. Letos možná začne výstavba dalšího navazujícího desetikilometrového úseku

z Turnova do Svijan za 100 milionů korun, na který je vydané stavební povolení. Zahájení stavby je závislé zejména na získání evropské dotace. Cyklostezka Greenway Jizera po úplném dokončení povede od pramene Jizery na Smrku v Jizerských horách až po soutok s Labem ve středních Čechách. I když se původně předpokládalo, že už v roce 2015 by mohla být celá trasa hotova, mnoho úseků ještě chybí. Páteřní trasa by měla měřit 190 kilometrů, hotové jsou zatím desítky kilometrů. (Genus)

PĚNČÍN, KRÁSNA – Velikonoční zážitková tabule s ochutnávkou jídel z doby Kittelovy. Pro ty, kdo budou chtít poznat staré Velikonoce pod Černou Studnicí na Pěňčínku všemi smysly, je připravena v Kittelově muzeu velikonoční zážitková tabule s jídly, ale i povídáním a folklórními zvyky. Recepty jídel pro ochutnávku i pro vaši velikonoční inspiraci. Podávat se bude krom jiného škarodý trhanec, zelený bylinko-kopřivový špenát, velkopáteční postní bylinková polévka, pučálka, velikonoční nádivka, jidáše nebo pěňčinská specialita jehněčí se svátkem. Někteří koledníci by si mohli vykoledovat i škvarkovou placku, nebo buch-tu či koláč. Rezervace, vstupenky doporučuje předem na info@kittelovomuzeum.cz Vstupné: 200 Kč - platí i na předchozí program pro den 23. 3. 2024. (Loužnický zpravodaj)

PĚNČÍN – Starostové obcí Libereckého kraje si za účasti krajského radního Jiřího Ulvra ve středu 6. března prohlédli bezobslužnou prodejnu v Pěňčíně. Ta byla před časem otevřena jako první tohoto druhu v kraji.

Na jejich dotazy ohledně provozu odpovídal provozovatel a spolumajitel prodejny Josef Pulíček mladší.

„Na prohlídku bezobslužné prodejny v Pěňčíně se sjeli starostové a zástupci obcí, aby si prohlédli, jak takový systém funguje v praxi. Zajímalo je především, jak občané tento způsob prodeje přijali a mimo jiné i to, jestli se díky možnosti nakupovat i po běžné otevírací době zvýšily tržby prodejny,“ uvedl Jiří Ulvr, krajský radní.

„Prodejna během dne funguje jako každý jiný obchod, tedy s obsluhou. Po zavírací době si může v klidu nakoupit každý, kdo má staženou aplikaci Contio nebo si nechal během otevírací doby vystavit zákaznickou kartu. Aplikace je ověřena prostřednictvím bankovní identity, aby byla známa totožnost a věk osoby, která do prodejny vstupuje. Při vydávání zákaznické karty zájemce vyplní formulář a správnost údajů ověří obsluha. Takže každý, kdo chce, má možnost si nakoupit v čase, který mu vyhovuje,“ doplnil radní Ulvr.

Prohlídky se zúčastnili i zástupci firmy Knowinstore, která do prodejny instalovala technické vybavení pro bezobslužný provoz. Starostové měli možnost seznámit se s technologickou i finanční náročností systému a zeptat se, co je v této oblasti zajímavá. „Věřím, že díky dnešnímu setkání mají starostové více informací o tom, jaké jsou v této oblasti možnosti. Vše, co se dnes dověděli a co viděli jim může pomoci při rozhodování a následném spuštění obdobného režimu prodeje i v jejich obci,“ uzavřel radní Ulvr.

/ Jan Mikulička

ŽELEZNÝ BROD – Dalerie DETESK

Dílo Člověka (22. 3.–16. 6.)

Ve čtvrtek 21. března v 18 hodin bude v naší galerii vernisáží zahájena výstava sochařské a malířské tvorby akademické sochařky Kláry Klose.

Autorka se narodila 17. srpna 1971 v Kroměříži. V roce 1990 úspěšně absolvovala zkoušky na Akademii výtvarných umění, figurální sochařství studovala v ateliéru profesora Karla Nepraše. Už během působení na vysoké škole získala za svoje práce několik významných ocenění. Vedle sochařiny se intenzivně zabývá také malbou. Od roku 2002 žije v Pardubicích. Důvěrně je obeznámena i s naším krajem, pravidelně pobývá v domku svých předků na Železnobrodsku. Svá díla představila řadou samostatných i kolektivních výstav, věnuje se převážně abstraktní tvorbě. Jejím hlavním tématem je svět lidí s mnohdy komplikovanými vzájemnými vztahy.

ŽELEZNÝ BROD – Srdečně zveme na přednášku a seminář Jana Kotase „Velikonoce-svátky jara?“ v aule sklářské školy v pátek 15. 3. 2024 v 18:15.

V sobotu 16. 3. od 9h do odpoledne bude pokračující seminář na toto téma na faře u kostela sv. Jakuba Většího v Železném Brodě.

ŽELEZNÝ BROD – 25. 3. od 18 hodin v kině

Gambie – nejmenší země černé Afriky (Jiří „Kafino“ Kafka)

jilemnice

 # Jilemka – dravá říčka

Jilemka na konci roku opět dostala svému jménu. Svému starému, zřejmě původnímu, který byl z němčiny později přenesen na naše město. Starkenbach, neboli „silný potok“. Pro obyvatele Jilmu to není úplně neznámá situace, kdy se buď vlivem silného deště nebo tání nebo obojího dohromady z Jilemky potoku

stává Jilemka dravá říčka. Již z minulosti máme dochované zprávy například z března roku 1878 i 1879, kdy byl nejen Jilem zaplaven, ale i Dolení ulice. Na konci prosince 1916 pak déšť a obleva rozvodnily Jilemku opět tak, že uvěznila přes noc spoustu lidí v domech. Bylo to poprvé od stavební regulace toku a málokdo čekal, že by k rozlití mohlo dojít.

V novodobější historii si někteří budou pamatovat její rozlití třeba v roce 2000, které bylo po celém toku. Tentokrát bylo její rozlití 24. prosince v noci spíše lokální, tedy v lokalitě Jilem, a díky čerstvě napadlému sněhu a oblevě kulminovala při vyhlášeném třetím povodňovém stupni na více než 170 centimetrech (kdy při normálním průtoku na odečtové lati naleznete hodnotu pod 50 cm). A bylo to větší opakování tři dny staré situace, kdy Jilemka kulminovala při 140 centimetrech. Většina ohrožených objektů byla nakonec uchráněna i díky připraveným pískovým zábranám, které se instalovaly i s dopomocí výjezdové jednotky dobrovolných hasičů. Spodní tok Jilemky stačil kapacitně vodu odvádět, a tak si během svátečních dní někteří situace možná ani nevšimli.

Podobný stav a problémy pak potkaly i další obce na přítocích Jizery a následně hlavně dále po proudu. Podobnou situaci jsme v minulých letech, dá se říci, pravidelně zažívali v polovině února. Předpokládám, že i tyto skutečnosti nám pomohou prosadit u Povodí Labe lepší péči o koryto Jilemky v celé její délce a také připravovaný projekt suchého poldru, tedy hráze nad Jilemnicí, která má pomoci s regulací množství vody v korytě na míru, kterou lze bezpečně odvést. A již dnes jsme začali s testováním automatického odečtu hladiny s varovným systémem, který poslouží hlavně přímo ohroženým objektům, protože ke zvýšení hladiny dochází často v noci či nad ránem. Voda je stejně jako oheň živel, kterému se těžko staví nad odpor, přesto s ním lze bojovat.

Prosím jen ty, kteří se často chodí ke břehům dívat, aby dbali velké opatrnosti, protože často vlivem podemletí může dojít k utržení břehu nebo nečekanému pádu stromu. A potom si je třeba znova uvědomit, jak naši předkové tuto

vodoteč pojmenovali – Starkenbach – silný potok. Víme, že to neudělali jen tak pro nic za nic.

/ David Hlaváč, Zpravodaj města Jilemnice; foto autor

jičínsko

JIČÍN – Při příležitosti Pochodu Českým rájem – Putování za Rumcajsem, který se koná **v sobotu 23. března**, spatříme v lipové aleji unikátní dílo – Lavičku Rumcajsovy rodiny. Do aleje bude umístěna v týdnu od 18. března a bude zde minimálně po 30 dnů.

Dílo zobrazuje členy pohádkové rodiny – Rumcajse, Manku a Cipíška. Vyobrazuje toho však mnohem více, neboť vyjadřuje pohádkový charakter města Jičína a představuje nejvýznamnější pamětihodnosti a turistické lokality. Lavička bude nepochybně velkým zpestřením letošního Pochodu Českým rájem – Putování za Rumcajsem a klade si za cíl stát se významnou atrakcí pro cestovní ruch.

Fotografie z prací na uměleckém díle jsou
k dispozici na facebookovém profilu Lavička Rumcajsovy rodiny

Myšlenka vzdát hold autorům Václavu Čtvrtkovi a Radku Pilaři, který dal pohádkám o loupežníku Rumcajsovi televizní podobu, je velmi stará, nyní však díky iniciativě občanů i firem a podpoře města Jičína dojde k jejímu naplnění. Zásadní událost přišla v říjnu 2023, kdy firma J. M. Schlik darovala iniciativě kmen 300 let starého dubu z vokšického zámeckého parku. První grafické návrhy, jak se dubový kmen může změnit v umělecké dílo, vytvořila Štěpánka Novotná a prvotní řezbářské práce provedli Jan Rampas a Luboš Marx ještě

pod širým nebem v parku ve Vokšicích.

Lavička ale potřebovala útočiště, a to našla v truhlářské dílně v obci Radim. Následovala mravenčí práce, kdy opracovaný kmen byl popsán nákresy a poznámkami a kdy za použití moderní technologie mohly začít detailní práce. Kmen například bylo nutné odlehčit výřezem vnitřní hmoty, aby nedošlo k deformaci z důvodu prnutí, a musel být ošetřen proudem vody, protože kvůli vysychání by mohly vzniknout praskliny. Radimskou dílnu navštívilo mnoho hostů, včetně dětí, protože všichni se chtěli podívat, jak ze dřeva vystupují postavičky a reliéf. Vznikající dílo spatřily také dcery Radka Pilaře – paní Barbora Komrzyová a paní Marina Odvárková – a dílnu v Radimi navštívila dne 22. února Rada města Jičína.

Členové skupiny také vyvíjeli úsilí, aby město Jičín umožnilo umístění díla v lipové aleji. O Lavičce Rumcajsovy rodiny jednaly Komise pro cestovní ruch a Komise kulturní. Na úrovni komisí, což jsou poradní orgány pro Radu města Jičína, se střetávaly různé názory; diskutován byl rovněž podnět na vypsaní soutěže o návrh. Vlastní žádost na dočasné umístění lavičky do lipové aleje doručil Radě města Jičína řezbář Jan Rampas. Rada města dne 6. března schválila, že lavička může být umístěna od 18. března na dobu 30 dnů. Potkají ji tedy účastníci Pochodu Českým rájem – Putování za Rumcajsem.

Příběh Lavičky Rumcajsovy rodiny však není u konce. Po jejím představení veřejnosti chce iniciativa navrhnout a projednat s Městem Jičín místo trvalého umístění a vlastnictví.

/ Jan Jireš

SOBOTKA – Vážení, jako nový provozovatel Šolcova statku v Sobotce Vás Regionální muzeum a galerie v Jičíně zve na velikonoční setkání plné tradic. Velikonoce na Šolcově statku se uskuteční na Zelený čtvrtek, **28. března od 10 do 16 hodin.**

/ Jana Schlesingerová, historik umění,
Regionální muzeum a galerie v Jičíně

tanvaldsko

Obec Šumburk nad Desnou pohledem z konce 19. století

Obec Šumburk (německy Schumburg) se skládá z Německého Šumburku, Českého Šumburku, Popelnic a Svárova. Z počtu 3035 zde žijících obyvatel v roce 1895 je 2371 Němců a 664 Čechů (roku 1870: 1947 obyvatel, roku 1880: 2185 obyvatel). Většina z česky mluvících obyvatel žije v Českém Šumburku a v jižních částech obce Popelnice a Svárov.

Až do roku 1894 byl pro obec běžně užíván název Šumburk u Tanvaldu. Obec

je téměř stejně velká jako sousední Tanvald a průmyslově stejně významná. Je zde 7 továrních budov v kterých pracuje 2 150 textilních dělníků. Protože je v politickém okrese ještě jedna obec s názvem Šumburk (dnes Krásná, část obce Pěnčín, kde se nachází Kittelův dům), byl od roku 1894 rozhodnutím nejvyššího c. k. ministerstva vnitra povolen název „Šumburk nad Desnou.“

Pošta a doprava. Obec patřila do konce května roku 1895 do rajónu pošty „Dolní Tanvald“, která byla soukromým zařízením. Platilo se za doručení dopisu 2 krejčary, za poštovní lístek 1 krejcar a za tiskopis též 1 krejcar. Výnosem c. k. poštovního ředitelství v Praze č. j. 62739 byla soukromá pošta od 1. června 1895 přeměněna na státní poštu a nařízeno, že nový poštovní úřad ponese označení: Tanvald-Šumburk nad Desnou. Tato vymoženost byla tím důležitější, že obec Šumburk nad Desnou tím spadla do obvodu nově zřízené státní pošty. Tím bylo obyvatelstvo Šumburku nad Desnou osvobozeno od poplatku za listovní poštu a telegraf.

Hranici mezi oběma obcemi tvoří řeky Desná a Kamenice. Středobodem silniční dopravy je Dolním Tanvaldem a Dolním Šumberkem procházející „Krkonošská silnice“ vybudovaná v letech 1843 a 1847. Projíždějící mezi Tanvaldem a Šumberkem a na druhé straně mezi Potočnou (dnes Desnou) a Šumberkem by nerozpoznal hranice obcí, pokud by na nich nebyly umístěny označníky.

Významným pro rozvoj Tanvaldu i Šumburku byl vznik železničního spojení. Od roku 1875 byl Šumburk a Tanvald zapojen do železniční dopravy a stal se konečnou stanicí křídelní tratě odbočující z Železného Brodu. Roku 1894 získal Tanvald železniční spojení s Jabloncem nad Nisou. Železnobrodská trať vede po katastru Šumburku v délce cca 1 km. Železniční trať do Jablonce nad Nisou opouští katastr Šumburku bezprostředně za nádražím, když přemostěním řeky Desné vede do Dolního Tanvaldu.

Aby se získalo místo pro výstavbu nádraží, musely být zbourány dva domky, muselo být přeloženo koryto řeky Desné a musely být provedeny rozsáhlé zemní práce v souvislosti se zasypáním prostranství. V roce 1895 bylo nádraží značně rozšířeno a renovováno a byla přistavěna veranda. Před rozšířením nádraží byla k posunu vagónů ještě používána „živá“ koňská síla. Až později, po rozšíření nádraží, byl posun vagónů již prováděn parní lokomotivou. V roce 1896 se podařilo Šumburku prosadit název hlavního nádraží Tanvald--Šumburk nad Desnou (do té doby pouze Tanvald).

V roce 1895 se uvádělo: Výstavba železniční tratě Tanvald-Nový Svět se přibližuje realitě, neboť v Prusku byly zahájeny projekční práce pro výstavbu železnice Petersdorf-Neuwelt (Piechovice-Nový Svět). Lze proto doufat, že brzy budou zahájena jednání mezi Rakouskou a Pruskou vládou o spojení tratí v Novém světě. Jelikož „Generální shromáždění železnice Liberec-Jablonec nad Nisou-Tanvald“ v roce 1895 rozhodlo o obstarání potřebného obnosu peněz, mohlo by být s výstavbou trati z Tanvaldu započato hned, jakmile zmíněná mezivládní jednání přinesou příznivé výsledky. Stejně generální shromáždění zmocnilo správní radu k provedení všech potřebných kroků k výstavbě trati Jilemnice-Rokytnice nad Jizerou a konstatovala, že revize trasy této železniční trati skončila s pozitivním závěrem. Hned jak budou obě zmíněné tratě vybudovány, bude zřízena i spojnice Kořenov-Rokytnice nad Jizerou a vznikne tak spolu s hlavní tratí Liberec-Nový Svět související železniční síť (poznámka: spojnice nakonec nikdy zřízena nebyla).

V průběhu let 1899 až 1902 mohla být železniční trať do Kořenova (tehdy Grünthalu) vystavěna a 30. června 1902 na ní byl zahájen provoz jízdou slavnostního vlaku. Dále pokračovala trať přes Neuwelt (Nový svět-Harrachov), Schreiberhau (Sklarskou Porebu), Petersdorf (Piechovice) a Bad Warmbrunn (Cieplice Slaskie-Zdroj) až do Hirschbergu (Jelení Góry).

Propojení sítě zmíněných drah v celé délce 59 km ale začalo fungovat z důvodu zřícení pilíře viaduktu přes řeku Jizeru až o 4 měsíce později, a to 1. listopadu 1902 osobní dopravou v parní trakci. Provoz nákladní dopravy v celé délce trati byl zahájen až v polovině roku 1903. Došlo tak definitivně k důležitému dopravnímu spojení průmyslových regionů Liberecka, Jablonecka a Tanvaldska se západní oblastí Pruské provincie Slezka. Trať se stala významnou spojnicí pro vývoz textilních výrobků do Pruska a pro dovoz kvalitního hornoslezského uhlí a surovin pro zdejší sklárny.

/ Richard Seidel, *Tanvaldský zpravodaj*

Ticho i zvuk. Dvě nové výstavy Oblastní galerie Liberec

Obrazy Ivany Lomové jsou jako okamžiky zastaveného času. Její realistická malba svět nijak nedramatizuje, nepřidává mu nadbytečnou romantičnost ani sentimentalitu.

Obrazy Ivany Lomové odrážejí realitu pozorovatele, často s mírně ironickým komentářem, neřídka s pocitem vděku a někdy zase s lehce chladným odstupem. Kompozice jejích obrazů jsou kompozice našich vlastních pohledů – vidí to, co vidíme i my. Její obrazy jsou právě tím co sami vidíme na první pohled – jsou to obrazy skutečnosti, které svět nesoudí ani s ním nebojuje. Expozice představí autorčinu tvorbu posledních více než dvaceti let. Zahrnuje malby z cyklu Muži a ženy (1999), Pod dekou (2000), Samota (2009), Kavárny (2010), Cestující (2012), Praha (2021).

V prostoru pod bazénovou halou v Oblastní galerii Liberec bude výstava nazvaná *Ticho* až do 26. května. K výstavě je vydán katalog.

Protipólem výstavy Lomové je „hlučná výstava“ v bazénové hale Oblastní galerie, tedy bývalých lázní. Významný rakouský autor monumentálních děl do veřejného prostoru Josef Baier (1951) představuje v Liberci svou kineticko-zvukovou instalaci Hörkurven (2017), v níž rozpořbovaná kyvadla rozezvučují precizně vyladěné zvukové trubice. Zvuková kompozice je provázána s vizuálním vjemem – vlní se drahou pohybujících se kyvadel. V dalších prostorech galerie bude prezentován širší kontext Baierovy tvorby – abstraktní geometrická díla propojující estetickou rovinu s filozofickou

a matematickou inspirací, instalace vztahující se ke čtyřem hlavním živlům, zvuková díla i hravá kinetická tvorba.

I výstava Baierových děl nazvaná *Sound Shapes* potrvá do 26. května.

(OGL; foto IL z facebooku Lucie Lomové)

Oblastní galerie v Liberci zavedlo dobrovolné vstupné pro prohlídky stálých expozic. Pevně stanovené vstupné bude mít nadále pro výstavy a edukační programy. O změně ceníku novináře informovala mluvčí galerie Šárka Pleslová. Dobrou zkušenost s dobrovolným vstupným má Severočeské muzeum, které stojí naproti galerii. Zavedlo ho před třemi lety. I díky němu je návštěvnost muzea vyšší než v minulosti, což se kladně projevuje i na příjmech muzea. „Dobrovolné vstupné se osvědčilo a chceme ho dále rozvíjet. Loňská tržba za dobrovolné vstupné je 842.434 korun, plánovaný předpoklad byl poloviční,“ uvedl již dříve ředitel Severočeského muzea Jiří Křížek.

Se změnou ceníku v galerii souvisí, že už nebude přístupná každý čtvrtek zdarma. Podle Plesové tím chtěli docílit, aby návštěvnost v jednotlivých dnech byla rovnoměrnější - ve čtvrtek chodilo násobně více lidí než v ostatních dnech. Volné dny vstupu galerie zcela nezruší. „Budou ale vázané na nějaké státní svátky nebo mimořádné události,“ dodala mluvčí galerie.

(Genus)

#

4 TENOŘI
a Unique Quartet
galakonzert

19:00 hod.
Dům kultury

25.3.2024 LIBEREC
PŘEDPRODEJ: on-line na WWW.TICKETEVENT.CZ

Individuálními dotacemi podporuje už od roku 2016 Liberecký kraj opravy a obnovy kulturních památek v regionu – zejména v případech, kdy jsou práce finančně náročné nebo jde-li o památky ohrožené. Letos podpoří kraj prostřednictvím těchto dotací 13 obnov kulturních památek ve výši 11,25 milionu korun.

Zmíněná částka pokryje akce napříč regionem. Pokračovat budou například obnovy fasád na nádvoří zámku Vartemberk ve Stráži pod Ralskem; na zámku ve Stvolínkách budou obnoveny fasády v arkádách a uskuteční se další dílčí opravy tak, aby bylo možné nádvoří zámku lépe využívat ke kulturním a společenským akcím. Dokončena bude střecha na Riedlově vile v Desné / **FOTO** a obnovou severní fasády započnou práce na rekonstrukci fary v areálu poutního kostela Navštívení Panny Marie v Horní Polici.

Od roku 2016 do roku 2024 Liberecký kraj individuálními dotacemi podpořil celkem 80 projektů v souhrnné výši více než 65,5 milionu korun.

/ Jan Mikulička

HRÁDEK n/N – Bývalá textilka v Hrádku půjde k zemi. Její podzemí je tajemstvím

Příhraniční Hrádek nad Nisou zaplatí za demolicí zchátralého areálu textilní továrny Bekon výrazně méně, než čekal.

Radnice v soutěži očekávala nabídky kolem 84 milionů bez daně, vítězný uchazeč získal zakázku za 23,6 milionu. Je to výrazně pod projektovou cenou. „Jsme samozřejmě spokojeni. Je to ale demolice a nevíme, co je pod stavbou. Říkají se různé příběhy, jaké tam vedou štoly a co tam všechno je. Ta levá strana areálu stojí nad bývalým náhonem, který kdysi vedl městem a říká se, že tam je i stará turbína a tak dále, takže zhotovitele tam můžou čekat různá překvapení. Takže třeba budou i nějaké vícepráce, ale jsme připravení se k tomu postavit čelem. Nicméně cena jako taková, která je daná na základě výkazu výměr a soutěže, je pro nás hodně dobrá,“ dodal starosta Hrádku Josef Horinka.

Město dostalo v soutěži 11 nabídek, vyhrál uchazeč s třetí nejnížší nabídkou. „Uchazeči na prvních dvou místech podle podaných nabídek byli vyloučeni, protože neodpověděli na dotazy a výzvu zadavatele, tedy města,“ řekl Horinka. Nejlevnější nabídka v soutěži byla 16,5 milionu bez daně, nejdražší 108,4 milionu.

Staveniště by vybraná firma měla převzít 18. března a na bourání bude mít poté tři měsíce. „Ta levá strana jde pryč komplet kromě komína, který tam zůstává, a ta pravá strana jde také skoro komplet kromě bývalé ředitelsko-provozní budovy, která je součástí uliční čáry,“ uvedl starosta. V této budově je nyní nízkoprahové centrum a tělocvična.

Historie Bekonu sahá do poloviny 19. století, kdy se tam barvily nitě. V minulosti textilka zaměstnávala několik set lidí, výroba v ní ale skončila před více než 20 lety. Město koupilo dvacetihektarový areál zchátralé továrny v roce 2015 za šest milionů korun, aby mělo kontrolu nad jeho využitím. Do tří let by podstatná část areálu měla být opět zastavěná. Výstavbu chtějí podle starosty zahájit

už letos na podzim. V areálu vyrostou poliklinika, depozitář a městský archiv i dům sportu. „Je tam i prostor pro bydlení, což ale zatím necháváme otevřené a vyjednáваме s různými developery nebo těmi, kteří třeba dneska dokáží řešit družstevní bydlení,“ uvedl Horinka.

Celkovou investici na revitalizaci zchátralého areálu starosta odhaduje na 600 až 700 milionů korun. I díky tomu, že jde o brownfield, bylo město úspěšné při získávání dotací. Už nyní podle Horinky vědí, že z nich pokryjí zhruba 300 milionů nákladů.

(Náš REGION)

JABLONNÉ v/P – První etapa celkové obnovy baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy je hotová. Baziliku můžete navštívit ve všedních dnech čtvrtek až sobota vždy od 9.00 -12.00 a 13.00 -16.00 hodin. Vstup je přes klášter, vyjma soboty v době 9.00 -11.00, kdy je vstup přes zimní kapli. Skupinové prohlídky (7 a více osob) jsou možné na základě telefonické domluvy na telefonech 602 858 800 nebo 737 911 424.

 # Městské divadlo uvede v pátek premiéru hry Kytice

V pořadí druhou premiérou roku 2024 a zároveň prvním titulem na malé scéně bude 15. března nesmrtelná klasika Karla Jaromíra Erbena, *Kytice* v režii Diany Šoltýsové.

Erben, sběratel lidové slovesnosti, básnickou sbírku *Kytice* vydal poprvé v roce 1853, tehdy ještě jako sbírku 12 balad. Třináctá balada *Lilie* byla přidána až do vydání v roce 1861. Jedná se o stěžejní dílo české literatury, ucelenou sbírku lidových básní, které Erben vytvořil.

Jedna rodina, jeden stůl a sedm básní, které před diváky ožijí v podání Evy Reiterové, Lucie Matouškové, Veroniky Bajerové, Petra Mikesky a hostů Jaroslavy Koškové, Daniela Mišáka a Dušana Krause. Protože známé balady netřeba dlouze představovat, prozradíme jen, že diváci se mohou těšit na *Zlatý kolovrat*, *Svatební košili*, *Vodníka*, *Vrbu*, *Dceřinu klebu*, *Štědrý den* a *Kytici*.

Stejně jako Erben, i mladoboleslavské dílo důkladně zkoumá hodnotu mezilidských vztahů, zároveň ale pracuje se zvukomalebností jazyka a snaží se tradiční námět přiblížit opět z jiného úhlu. Šoltýsová, proslulá svým výrazným divadelním rukopisem, titul pojala jako intimní zkoumání rodinných vztahů. Dianu Šoltýsovou mohou diváci mladoboleslavského divadla znát jako herečku z titulů *Tajemství* nebo *A pak už tam nezbyl ani jeden*. Její režijní rukopis pak měli možnost vidět v inscenaci *Porcie* Coughlanová. Její specifický režijní styl se zaměřuje především na detailní práci s hercem. Diváci si tak budou moct užít skutečně intimní zážitek a usednout spolu s našimi herci k rodinnému stolu plnému tradic.

/ Pavel Šubrt, SM Mladá Boleslav; foto Jarmila Štuková

 # Josef F. Khun

(* 8. března 1869 ve Starém Městě – Jičín, † 17. prosince 1928 v Jičíně)

Březnovou vzpomínku věnujeme jičínskému učiteli, spisovateli, překladateli a propagátorovi esperanta Josefu F. Khunovi.

Narodil se ve Starém Městě (dle pramenů předpokládám, že jde o Jičín) 8. března 1869. V roce 2024 uplynulo tedy od jeho narození již 155. let.

Svá školní léta prožil v Jičíně. Navštěvoval Raisův učitelský ústav, který ukončil v roce 1889. Začal učit na obecných školách na Jičínsku. Na přelomu století učil např. ve Vršcích, nebo později v Jičíněvsi. Po roce 1907 se přestěhoval do Jičina. Zde působil celý svůj život jako odborný učitel na obecné škole. Kromě své pedagogické práce se věnoval také literatuře. Byl jazykově velmi nadaný, ovládal okolo 20 jazyků. Tohoto svého nadání využíval jako překladatel. Překládal z angličtiny, polštiny, francouzštiny, ruštiny, švédštiny, italštiny a dalších jazyků. Byl autorem staršího překladu románu Drákula do českého jazyka. Jinak se většinou věnoval spíše literatuře pro děti a mládež.

Z angličtiny do českého jazyka přeložil některá díla spisovatele Ernesta T. Setona, např. Ptačí příběhy (1920) nebo Povídky o zvířatech (1922). Z jeho dalších prací uvedme polské překlady Dvě polské humoresky (1896), povídky pro mládež Jiskřičky (1896), nebo humoresku Neříkej hop, až přeskočíš (1896). Ze švédštiny přeložil třeba veselohru Hedvábné punčochy (1924).

Překládal ale i odbornou literaturu. Sem patří jeho překlady knih Nové metody ve výchově umělecké (1907), O literatuře pro mládež (1906), Výchova jakožto věda (1914) nebo kniha Každodenní tělocvik, přeložená z dánštiny. Sám psal hlavně povídky pro mládež. Napsal povídkové soubory Za soumraku (1894) nebo Tóna a jeho přítel (1897). Také povídky pro mládež překládal a upravoval, jako např. Povídky z Anglie z roku 1900. Od roku 1906 vydával sborník nazvaný Dětské četby světem, ve kterém vydával upravené povídky různých světových autorů. Velikou zálibou učitele Khuna byl také tehdy populární, umělý jazyk esperanto. Byl jeho nadšeným propagátorem. Dokonce v tomto jazyce vydal v roce 1905 životopis Mistra Jana Husa. Zabýval se také umělým jazykem ido, který vzešel z reformovaného esperanta. Zpracoval i učebnici tohoto jazyka, která vyšla v roce 1913 pod názvem Mluvnička světomluvy ido. Za celý svůj život vydal okolo třiceti knih, ať šlo o díla pedagogická, překlady, povídky pro mládež, nebo díla propagující umělé jazyky. Zemřel v Jičíně 17. prosince 1928 ve svých 59 letech.

V současné době najdeme jeho práce již pouze ve fondech velkých knihoven. Některá jeho díla, většinou překlady z různých jazyků, byla již zdigitalizována. Můžete je najít na stránkách českých digitálních knihoven, například <https://www.digitalniknihovna.cz/nkp>, nebo <https://kramerus.svkhk.cz/>.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

LOMNICE n/P – Městské muzeum zve srdečně všechny občany na druhou přednášku Jana Viduny, nazvanou *Mincovnictví vévody Albrechta z Valdštejna*, která se uskuteční **v úterý 19. března** od 17 hodin. V rámci přednášky se dozvíme například: Co vedlo Valdštejna k ražbě vlastních mincí, Kde se nacházela první jičínská mincovna a mnoho dalšího. Nenechte si ujít tuto mimořádnou akci, konanou při příležitosti 390. výročí vévodovy tragické smrti. Zcela výjimečně budou v průběhu akce vystaveny některé z Valdštejnových původních vzácných ražeb.

Kulturní a informační středisko zve na zámek na výstavu obrazů Vlastimila Paliče. Výstavu naleznete v prvním patře na zámku.

 # Karel Hohl / sorry

